

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О ИНФЛАЦИОНИМ ОЧЕКИВАЊИМА

Октобар 2020.

Београд, новембар 2020.

Садржај:

Уводна напомена	2
Резиме	3
Инфлациона очекивања финансијског сектора	4
Инфлациона очекивања привреде	4
Инфлациона очекивања синдиката	5
Инфлациона очекивања становништва.....	6
Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва	6

Уводна напомена

Инфлациона очекивања економских субјеката важан су показатељ који се користи у доношењу одлука о мерама монетарне политике у режиму циљања инфлације. Стабилизација инфлационих очекивања и њихово усидравање у оквиру граница дозвољеног одступања од циља мерило су успеха стратегије циљања инфлације и доприносе повећању кредибилитета монетарне политике.

У складу с најбољом међународном праксом, увођењем режима циљања инфлације у јануару 2009. године, Народна банка Србије почела је да прати и анализира и инфлациона очекивања економских субјеката. У поменуте сврхе, као извор података користи се анкета о инфлационим очекивањима, коју од јануара 2018. за Народну банку Србије спроводи агенција Ипсос. Учесници анкете, који су класификовани у четири сектора (финансијски сектор, привреда, синдикати и становништво), изјашњавају се о очекиваном међугодишњем расту цена за годину дана унапред, а од марта 2014. и о очекиваном међугодишњем расту цена у средњем року, тј. за две године унапред.

Резиме

Краткорочна инфлациона очекивања финансијског сектора наставила су стабилно кретање – близу нивоа од 2,0%, колико износи просек у периоду јануар–октобар 2020. године. Према резултатима анкете агенције Ипсос, ова очекивања у октобру благо су виша у односу на претходну анкету и износила су 2,1%. Близу нивоа од 2,0% налазе се и очекивања привредника, која су у октобру остала непромењена (1,9%), док су се очекивања представника синдиката нашла на циљаних 3,0%. Уобичајено виша од очекивања других сектора, очекивања становништва нису мењана и износила су 7,0%.

Када је реч о средњорочним очекивањима, представници финансијског сектора за октобар 2022. године очекују инфлацију од 2,5%, док су очекивања привреде за исти период нешто нижа и износе 2,0%. Представници синдиката за две године унапред очекују инфлацију од 3,1%, а становништво инфлацију од 5,0%.

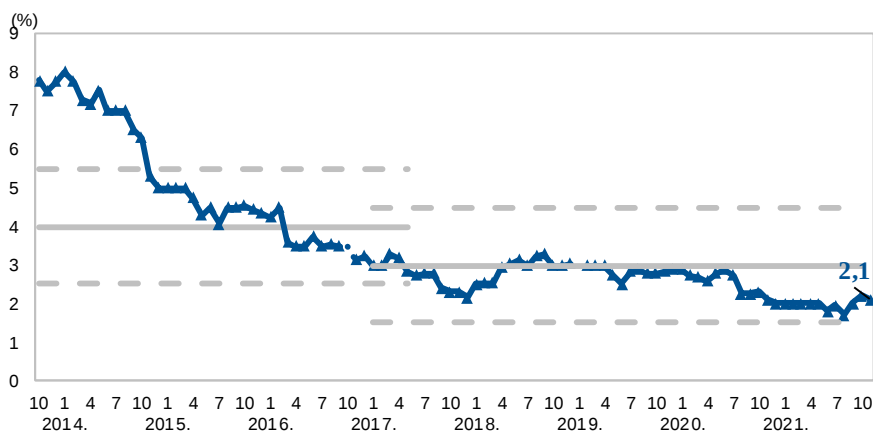
Усидреност инфлационих очекивања представља један од предуслова за постизање ниске, стабилне и предвидиве инфлације. Постигнута стабилност инфлационих очекивања потврђује поверење у мере које предузима Народна банка Србије и указује на одсуство јачих инфлаторних и дезинфлаторних притисака.

Инфлациона очекивања финансијског сектора

Према анкети агенције Ипсос, краткорочна инфлациона очекивања финансијског сектора у октобру износила су 2,1% (2,0% у септембру), док, према резултатима новембарске анкете агенције Блумберг, финансијски сектор за годину дана унапред очекује инфлацију од 2,2%, што је незнатно ниже него у претходној анкети (2,3%).

Октобарска вредност композитне мере инфлационих очекивања финансијског сектора¹ износи такође 2,1% (2,2% у септембру).

Графикон 1. Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора

Средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора стабилизовала су се око нивоа од 2,5%, колико управо и износи очекивана инфлација за октобар 2022. године. Средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора се од увођења овог питања у анкету (март 2014. године) крећу у границама циља.

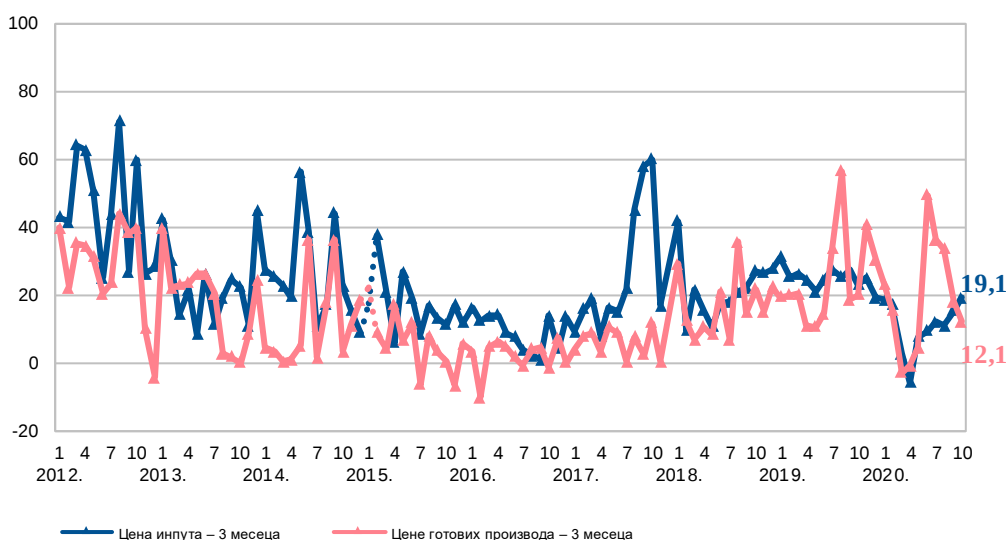
Инфлациона очекивања привреде

Очекивања привредника, и у кратком и у средњем року, налазе се близу нивоа од 2,0% – за годину дана унапред износе 1,9% (исто као у септембру), а за две године унапред 2,0% (1,8% у септембру).

¹ Израчунава се пондерисањем појединачних одговора према критеријуму учешћа у укупној активи анкетираних финансијских институција. Свакој институцији која учествује у обе анкете приписује се аритметичка средина одговора из анкета Ипсоса и Блумберга. На тај начин се банкама с већим тржишним учешћем даје већи утицај на агрегирани резултат.

Очекивања у погледу пословања привредника, по готово свим кључним параметрима пословања, побољшана су у односу на претходну анкету (очекивања веће производње/промета, већих фиксних инвестиција, веће запослености). Нешто нижа вредност НП бележи се једино када је реч о очекиваним пословним условима у наредних дванаест месеци, али је октобарска вредност (40,8 п.п.) изнад просечних вредности за ову и претходну годину.

Графикон 2. Очекивања сектора привреде у погледу кретања цена инпута и цена готових производа у наредна три месеца

* Вредност изнад нуле указује на раст, а испод нуле на пад.

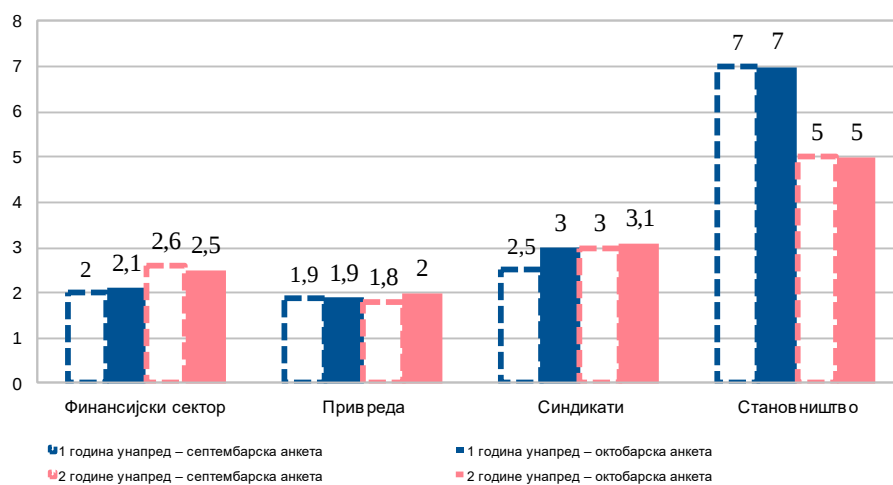
Извор: Нинамедија/Ипсос.

Око 80% анкетираних привредника не очекује промене када су у питању цене сопствених производа/услуга у наредна три месеца, док је тај проценат када је реч о кретању цена инпута у наредна три месеца око 70%.

Инфлациона очекивања синдиката

Краткорочна и средњорочна инфлациона очекивања представника синдиката налазе се око централне вредности циља и износе 3,0% и 3,1%, респективно.

Графикон 3. Очекивана међугодишња инфлација за једну и две године унапред

Извор: Ипсос.

Инфлациона очекивања становништва

Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва

Октобарска анкета бележи непромењена инфлациона очекивања становништва – 7,0% у кратком и 5,0% у средњем року.

Резултати квалитативне анкете указују на пад НП испитаника који очекују поскупљења месечних рачуна и горива, док се, насупрот томе, бележи раст НП испитаника који очекују поскупљења прехранбених производа.

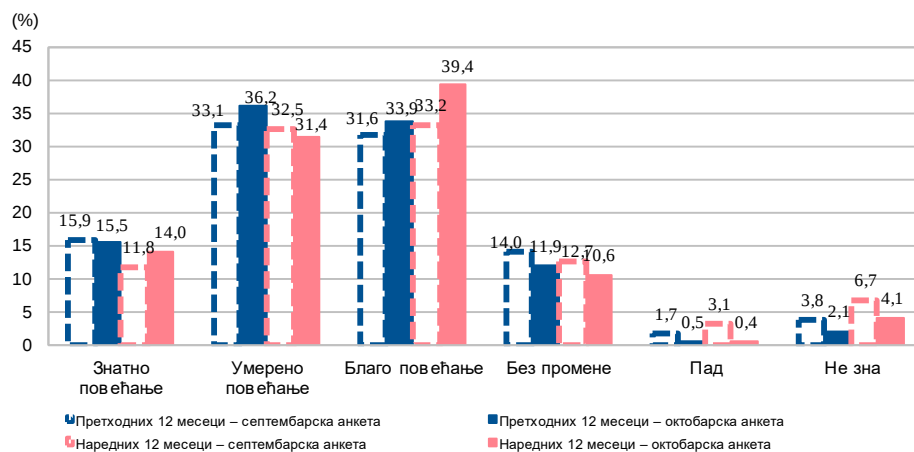
И даље највећи део испитаника (око 70%) сматра да ће се цене у наредној години дана умерено или благо повећати. Истовремено, бележи се благи раст учешћа испитаника који очекују знатно повећање цена у наредној години дана (са 12% у септембру на 14% у октобру).

Овакво кретање инфлационих очекивања, где највећи број испитаника очекује умерено и благо повећање цена у наредној години дана, сведочи о предвидивом и стабилном економском окружењу и доприноси остварењу основног циља монетарне политике у средњем року.

Становништво очекује и да ће инфлација у наредних дванаест месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана, на шта указује виша вредност индекса перципиране инфлације од индекса очекиване инфлације. Такво кретање резултат је тога што део становништва који има перцепцију да су цене

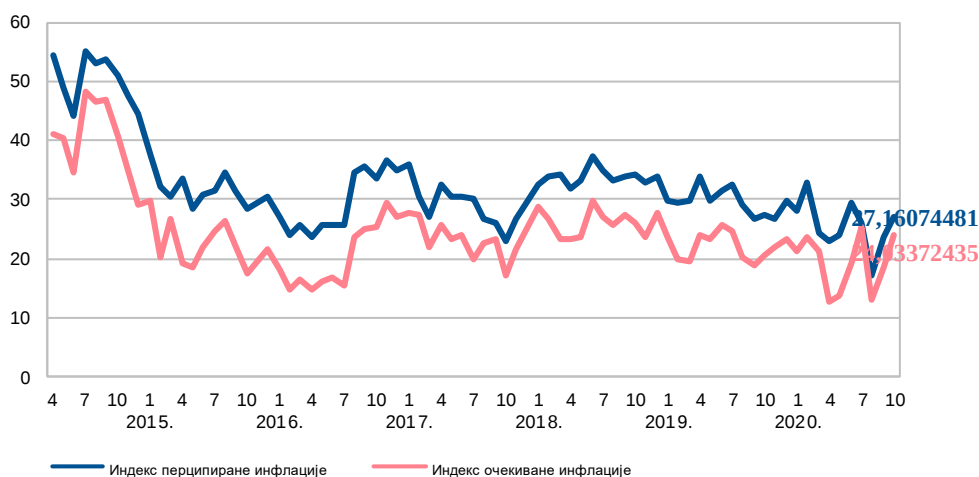
повећане у претходних дванаест месеци не очекује да ће се то наставити у наредних дванаест месеци.²

Графикон 4. Дистрибуција испитаника сектора становништва према перципираном и очекиваном расту цена

Извор: Ипсос.

Графикон 5. Перципирана и очекивана инфлација становништва (у индексним поенима)

Извор: Ипсос и прерачуна НБС.

² Поменути индекс добија се као разлика између пондерисаног учешћа испитаника који мисле да су цене биле више него благо повећане и оних који мисле да су цене остале исте или пале. За детаље видети Осврт 2 у Извештају о инфлацији – фебруар 2016. (http://www.nbs.rs/system/galleries/download/pdf_ioi/oi_02_2016.pdf).